

Wojciech Drozd

Ewolucja radykalnie lewicowych doktryn politycznych i jej implikacje prawne po 1989 roku

(streszczenie)

Głównym celem rozprawy doktorskiej stanowi analiza ewolucji doktryny radykalnej lewicy po 1989 roku w kontekście jej wpływu na ustrój i prawodawstwo wybranych krajów. Analiza dokonywana jest w kontekście pewnych regionalnych procesów i uwarunkowań kształtujących radykalną lewicę w różnych regionach świata. Celem analizy jest próba stwierdzenia, czy obecnie można mówić o istnieniu jednej uniwersalnej koncepcji lewicy radykalnej, czy też wielu niezależnych lewicowych koncepcjach. Praca składa się z sześciu rozdziałów.

Pierwszy rozdział koncentruje się na przedstawieniu kluczowych elementów składowych koncepcji współczesnej radykalnej lewicy oraz najbardziej wpływowych współczesnych teorii ekonomiczno-społecznych Jeremy'ego Rifkina i Josepha Stiglitz'a oraz analizie niezwykle ważnych dla radykalnej lewicy XXI wieku nowoczesnych koncepcji ekonomicznych Thomasa Piketty'ego na tle marksistowskiej koncepcji społeczno-ekonomicznej. W rozdziale przedstawione zostały również koncepcje kształtujące się od lat 60. XX wieku wraz z nową lewicą idee i koncepcje światopoglądowe, takie jak ekologizm, neutralność światopoglądowa i feminizm. Idee te w znacznym stopniu stały się częścią rdzenia dzisiejszej doktryny radykalnej lewicy, w szczególności w krajach rozwiniętych.

Drugi rozdział stanowi analiza ewolucji radykalnej lewicy na terenie Europy po 1989 roku. Analiza skupia się na przedstawieniu najważniejszych elementów europejskiej ideologii ultralewicowej w kontekście działania ruchów społecznych i partii politycznych w wybranych krajach po 1989 roku. Szczególnie istotną rolę w Europie odgrywają radykalnie lewicowe ruchy społeczne takie jak *Oburzeni* we Francji czy *Ruch Pięciu Gwiazd* we Włoszech. Wybór organizacji i ruchów lewicowych został podyktowany chęcią jak najlepszego ukazania swegoistego fenomenu radykalizacji europejskiej lewicy na początku XXI wieku.

Rozdział trzeci jest poświęcony ewolucji radykalnej lewicy na terenie Ameryki Południowej, której kluczowym aspektem jest idea „socjalizmu XXI wieku”. Idea ta, będąca połączeniem marksizmu, filozofii Simona Rodrigueza, z oryginalnymi rozwiązaniami bazującymi na lokalnych doświadczeniach, przedstawiona jest przez pryzmat jej adaptacji i rozwoju w wybranych krajach regionu ze szczególnym uwzględnieniem Wenezueli, Boliwii i Ekwadoru. W rozdziale tym dokładniej przeanalizowana została również, charakterystyczna dla wszystkich krajów Ameryki Łacińskiej, koncepcja teologii wyzwolenia będąca swego rodzaju lokalnym fenomenem kształtującym współczesną tożsamość kulturową mieszkańców Ameryki Południowej i ich podejście do koncepcji lewicowych.

Rozdział czwarty skupia się na ewolucji radykalnej lewicy po 1989 roku na terenie Ameryki Północnej. Rozdział zbudowany został wokół próby pokazania pewnych oryginalnych dla tego regionu koncepcji oraz na uwidocznieniu różnic między radykalizującą się lewicą w Stanach Zjednoczonych Ameryki a Kanadą, która radykalnie lewicowe idee wymieszała z założeniami socjaldemokracji i swegoistego lokalnego nacjonalizmu. W rozdziale tym przeanalizowane pokrótce zostały także konsekwencje społecznego buntu związanego z kryzysem finansowym 2008 roku.

Piąty rozdział dotyczy ewolucji radykalnej lewicy w Azji i na Bliskim Wschodzie i stanowi próbę przedstawienia niezwykle ciekawej ewolucji lokalnych koncepcji radykalnie lewicowych przez pryzmat ich lokalnych sukcesów i globalnych ograniczeń. Szczególna uwaga poświęcona została procesowi ewolucji maoistycznej doktryny komunistycznej w Chinach oraz nowym koncepcjom radykalnej lewicy, nawiązujących do marksizmu, rozpowszechniających się w wybranych krajach Azji. Oprócz chińskiego systemu zostały również przybliżone radykalne lewicowe koncepcje powstałe w Indiach, Korei Północnej i w Japonii, a także najciekawsze lewicowe idee kształtujące się na Bliskim Wschodzie nawiązujące do islamskiego socjalizmu.

Szósty rozdział przedstawia najciekawsze implikacje prawne związane z wpływem koncepcji ekologizmu i feminizmu na prawo w krajach, w których są silne ugrupowania i ruchy związane z radykalną lewicą. Rozdział ten stanowi swoistą próbę zobrazowania na wybranych przykładach realnego bezpośredniego i pośredniego wpływu postulatów lewicy radykalnej na ustawodawstwo i orzecznictwo. Rozdział ten w kontekście całości pracy pełni rolę uzupełniającą, której celem jest pokazanie globalnego wpływu koncepcji lewicowych na politykę wybranych krajów i swego rodzaju globalnego lewicowego uniwersalizmu w kontekście postulatów ekologicznych i feministycznych. W rozdziale tym uwydatniona jest również ewolucja koncepcji płci kulturowej w prawodawstwie i orzecznictwie wybranych państw.

Konkluzje pracy stanowi potwierdzenie stawianej na wstępie tezy odnośnie braku istnienia jednej uniwersalnej koncepcji lewicy radykalnej oraz udowodnienie tezy, że rok 1989 w kontekście ewolucji doktryny lewicowej nie stanowił jakiegokolwiek przełomowego momentu. Potwierdzenie stawianej na początku pracy tezy skutkuje utworzeniem podziału na lewicę tradycyjną (marksistowską) i nowoczesną lewicę radykalną, wywodzącą się z ruchów społecznych pierwszej dekady XXI wieku, takich jak *indignados* w Hiszpanii. Istnienie tej swoistej dychotomii w obrębie ruchu lewicy radykalnej ma bardzo istotny wpływ na prawodawstwo i kształtowanie się nowych koncepcji dotyczących podstawowych praw człowieka. Wydaje się, że dzięki wykorzystaniu tego typu dychotomii dużo łatwiej jest analizować współczesne ruchy lewicowe, które coraz bardziej odbiegają od tradycyjnych definicji lewicy i lewicy radykalnej prezentowanych w literaturze.